

Vandløbssager i den kommunale taksationskommission – i en retlig belysning

Vibe Thimgaard Knoop

Vibe Thimgaard Knoop

Vandløbssager i den kommunale taksationskommission – i en retlig belysning

1. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2018

ISBN 978-87-619-4045-2

Omslag: Sine Andersen, Karnov Group, København

Sats og tryk: AKAPRINT a/s, Aarhus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	13
Del I	
Indledning	15
Kapitel 1	
Introduktion	17
1. Området for afhandlingens undersøgelse	17
1.1. Vandløbssager i taksationskommissionen	17
1.2. Problematik	19
1.3. Afgrænsning	22
1.4. Tidligere forskning	22
1.5. Metode	24
1.5.1. Metodeovervejelser	25
1.5.2. Kommissionskendelser og nævnsafgørelser som retskilder	25
1.5.3. Ombudsmandsudtalelser som retskilde	27
2. Afhandlingen	27
2.1. Opbygning	27
2.2. Ordliste og forklaringer	28
Kapitel 2	
Baggrund	31
1. Landvæsensretterne	31
1.1. Fra ret til kommission	31
1.2. Delbetænkning af 16. januar 1979 om landvæsensretsinstitutet	31
1.3. Fordele og ulemper ved landvæsensretsinstitutet	33
1.4. Delbetænkning af 10. november 1980 om vandløbsloven	36

Del II

Organisatorisk placering 43

Kapitel 3

Lovgivning 45

1. Lovgrundlaget	45
1.1. Introduktion til lovgrundlaget	45
1.2. Vandløbsloven og vejloven	47
2. Regulativerne	48
2.1. Offentlige vandløb	48
2.2. Dobbelt formål	48
3. Vandløbsloven	49
3.1. Relevans	49
3.2. Formål	49
3.3. Klassificering af vandløb	50
3.4. Vandløbsmyndigheden	51
3.5. Offentlige vandløb	52
3.6. Private vandløb	53
3.7. Vandløbssager	56
3.7.1. Vedligeholdelse	56
3.7.2. Etablering af nye vandløb	57
3.7.3. Grødeskæring	57
3.7.4. Erstatningssager	59
3.7.5. Udgiftsfordeling	64
3.7.6. Øvrige sager	70
3.8. Vandløbssagernes betydning for vandløbsmyndighedens habilitet og de dertilhørende krav til kommissionerne ...	71
3.9. Processuelle regler og vandløbsloven	75
3.10. Miljø- og Fødevareklagenævnet	76
4. Vejlovens bestemmelser om taksationskommissionen	78
4.1. Taksationskommissionen efter vejloven	78
4.2. Vejlovens formål	78
4.3. Taksationskommissionernes sammensætning	79
4.3.1. Taksationskommissionerne	79
4.3.2. Overtaksationskommissionerne	81
4.4. Vejlovens bestemmelser for vandløbssagernes gang i taksationskommissionerne	82
4.4.1. Særregler for vandløbssager efter vejlovens § 123 .	82

4.5. Bekendtgørelsen om taksationskommissioner og overtaksationskommissioner	84
4.6. Sagkundskab i kommissionen	85
4.7. Antal og placering af taksationskommissioner efter vejloven	89
4.7.1. Transportministerens offentliggørelse af antallet af taksationskommissioner og overtaksationskommissioner samt disses forretningsområder	90
4.7.2. Taksationssekretariatet	91
4.8. Sagens omkostninger samt godtgørelse til særligt sagkyndige	92
Kapitel 4	
Kendelser	94
1. Modtagne kendelser	94
1.1. Kendelser fra den kommunale taksationskommission	94
2. Omfang	95
2.1. Opdeling af kendelser	95
2.2. Perioderne, der danner grundlag for afhandlingens analyse	96
3. Kendelser fra Transportministeriet og vandløbsmyndighederne	96
3.1. Vandløbs- og ekspropriationskendelser	96
3.1.1. Transportministeriet	97
3.1.2. Vandløbsmyndighederne	98
3.1.3. Modtagne kendelser i alt	98
3.2. De kommunale taksationskommissioner	98
3.3. Overtaksationskommissionerne	99
3.4. Opdeling af vandløbssagerne	101
Kapitel 5	
Takserende myndigheder	103
1. Taksation	103
1.1. Takserende myndigheder	103
1.2. Taksation – et vurderingsskøn	103
2. Taksationssystemet	105
2.1. Typer af taksering	105
2.2. Taksering ved ekspropriation	105
2.2.1. Planklagenævnet	107

Indholdsfortegnelse

2.3. De kommunale taksationskommissioner	109
2.4. Ekspropriationskommissionen	110
2.5. Taksationskommissionerne	110
2.6. Fællestræk ved taksationskommissionerne for ekspropriation	111
2.7. Taksationsmyndigheden	112
2.8. Taksationskommissionen ved naturbeskyttelse	114
3. Vandløbssager og taksation	116
3.1. Særtræk ved vandløbssagerne i forhold til taksation	116

Kapitel 6

Decentraliseret versus dekoncentreret	119
1. Organisatorisk placering	119
1.1. Den kommunale taksationskommission	119
1.2. Offentlig sfære	119
1.2.1. Formanden	121
1.3. Decentralt eller dekoncentreret forvaltningsorgan	121
1.4. Uafhængige	123
1.5. Taksationskommissionen – et decentralt forvaltningsorgan	126

Del III

Sagens ramme	127
-------------------------------	------------

Kapitel 7

Vandløbsdokumenter	129
1. Forvaltningsretlige regler	129
1.1. Adgangsmuligheder til praksis	129
1.2. Vandløbsmyndigheden	130
2. Aktindsigt	130
2.1. Baggrund	130
2.2. Forvaltningsloven	131
2.3. Part i vandløbssager	132
2.3.1. Begrænsninger i aktindsigt	133
2.4. Offentlighedsloven	134
2.4.1. Breder adgang	136
2.4.2. Indskrænkning af adgang	136

2.5. Kommunerne	138
2.6. Miljøoplysningsloven	139
2.7. Miljøoplysning	141
2.8. Den kommunale taksationskommission	143
2.9. Betydningen	144
3. Journalisering efter offentlighedsloven	145
3.1. Formålet med journalisering	145
3.1.1. Dokumenter	146
3.1.2. Hurtigst muligt	148
3.1.3. Journaliseringssystemet	149
3.1.4. Omfattet	150
3.2. Ministeriet	150
3.3. Journalisering efter god forvaltningsskik	152
3.3.1. God forvaltningsskik	152
3.4. Betydning	154
4. Arkivering	154
4.1. Formålet med arkivering	154
4.1.1. Bekendtgørelse om bevaring og kassation af arkivalier fra taksationskommissioner.....	155
4.1.2. Vandløbsmyndighedens og Transportministeriets arkiveringspligt efter arkivloven.....	155

Kapitel 8

Sagens oplysning	157
1. Oplysning og undersøgelse	157
1.1. Vandløbsmyndigheden og taksationskommissionen.....	157
2. Officialmaksimen	158
2.1. Betydning for sagen	158
2.2. Hvilke oplysninger er omfattet?.....	160
2.2.1. Tilstrækkeligt oplyst?	163
2.3. Officialprincippet og taksationskommissionen.....	166
2.3.1. Parternes bistand af sagkyndige i kommissionen..	168
2.4. Officialmaksimen og vandløbssager i praksis	169
3. Officialmaksimen i Miljø- og Fødevareklagenævnet.....	170
3.1. Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis ved manglende oplysning af sagen	170
3.1.1. Sager vedrørende tilladelser til afledning af vand. .	171
3.1.2. Vedligeholdelse	172

Indholdsfortegnelse

3.1.3.	Sager vedrørende regulativet	174
3.1.4.	Sager vedrørende påbud	175
3.2.	Betydningen af nævnssagerne om kommunernes manglende iagttagelse af officialmaksimen	176
3.2.1.	Nævnssagernes betydning for kommunerne og nævnet	176
3.2.2.	Nævnssagernes betydning for kommissionen	177
4.	Officialmaksimen i kommissionen	178
4.1.	Kommissionens praktiske håndtering af officialmaksimen .	178
4.2.	Gennemgang af taksationskommissionens kendelser i forhold til officialmaksimen og kommissionens begrundelse	178
4.3.	Kommissionen kunne ikke afsige kendelse på grund af manglende oplysning i sagen	179
4.4.	Kendelse afsagt på baggrund af parternes anbringende ..	182
4.4.1.	Afgjort efter vandløbsmyndighedens skøn	183
4.4.2.	Afsagt kendelse i lodsejers favør	183
4.4.3.	Kommissionens skøn, når vandløbsmyndighedens argumentation må afvises som gyldig argumentation	185
4.4.4.	Kommissionens kendelse, når lodsejer ikke har oplyst sagen	189
4.5.	Kommissionens begrundelse	194
4.6.	Overholder kommissionen officialmaksimen?	198
4.6.1.	Kommissionens iagttagelse af officialmaksimen ..	198

Kapitel 9

Klagemuligheder	200
1. Frit valg	200
1.1. Prøvelsesmuligheder	200
1.2. Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence	201
1.3. Delt kompetence	204
1.4. Erstatningssager	207
1.5. Miljø- og Fødevareklagenævnet som sidste instans	208
1.6. Taksationskommissionens uafhængighed	209
1.6.1. Vandløbsmyndighedens afgørelse	210
1.7. Flere afgørelser	213
1.8. Overtaksationskommissionen	214

2.	Samlet klagesystem	215
2.1.	Hensigtsmæssigt system	215
2.2.	Tvivel om kompetence	216
2.2.1.	Parternes tvivel om kompetencefordelingen	216
2.2.2.	Kommissionens tvivel om kompetencefordelingen	218
2.3.	Afgørelsesshopping	219
3.	Klagevejledning	222
3.1.	Vandløbsmyndighedens afgørelse	222
3.2.	Afgørelses indhold	223
3.2.1.	Afgørelsens afsender	224
3.2.2.	Begrundelse	224
3.3.	Kravene til klagevejledningen	227
3.4.	Vandløbsmyndighedens klagevejledning	228
3.5.	Vejledningspligt	232
3.6.	Forpligtelse kontra hensigtsmæssighed	235
4.	Tidsfrister	237
4.1.	Dobbelt prøvelse	237

Kapitel 10

	Kommissionens sagkundskab	239
1.	Kommissionens kriterier	239
1.1.	Indledning	239
2.	Sammensætning	239
2.1.	De udvalgte	239
2.1.1.	Inhabilitetsreglerne	242
2.2.	Stabilitet	247
3.	Uafhængighed	249
3.1.	Hvem vælger hvem?	249
3.2.	Formanden	250
3.3.	Formandens uafhængighed	250
3.4.	Medlemmerne	251
3.4.1.	Overtaksationskommissionen	254
4.	Kommissionens sagkundskab	254
4.1.	Indsigt i vurdering af fast ejendom	254
4.2.	Medlemmernes hverv	255
4.3.	Vurdering af fast ejendom og vandløb?	258
4.4.	Vejledende udtalelser og særligt sagkyndige	259
4.4.1.	Formandskendelser	261

Indholdsfortegnelse

4.5. Fastholdelse af viden	262
4.6. En sagkyndig kommission?	263
5. Godtgørelse til sagkyndige samt sagsomkostninger	264
5.1. Indledning	264
5.2. Sagsomkostninger	264
5.3. Godtgørelse for sagkyndig bistand	266
5.3.1. Sagsomkostninger ved domstolene og ved kommissionerne	267
5.3.2. Passende godtgørelse til sagkyndig bistand i ekspropriationssager i forhold i vandløbsager.	270

Del IV

Afsluttende del	275
----------------------------------	-----

Kapitel 11

Afsluttende sammenfatning	277
1. Konklusion	277
1.1. Baggrund	277
1.2. Organisatorisk	277
1.2.1. Lovgivning	277
1.2.2. Kendelser	278
1.2.3. Takserende myndigheder	278
1.2.4. Decentralt forvaltningsorgan	279
1.3. Sagens ramme	279
1.3.1. Vandløbsdokumenter	279
1.3.2. Sagens oplysning	280
1.3.3. Klagemuligheder	281
1.3.4. Kommissionens sagkundskab	282
2. Retspolitiske betragtninger	283
Resumé	285
Summary	287
Appendiks I	290
Appendiks II	302
Litteraturliste	310
Afgørelsesregister	324
Stikordsregister	328